

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ ТА ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

КОГУТ Владислав Вікторович
(студент групи ФБСМ-8)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ПІД
ВПЛИВОМ ІННОВАЦІЙ

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»)

Завідувач кафедри фінансів та
цифрової економіки

д.е.н. проф. Н.Г. Виговська.
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

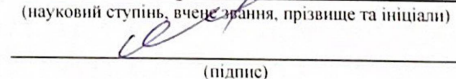
Науковий керівник

д.е.н. проф. Н.Г. Виговська.
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Рецензент

к.е.н., доц. Городиський М.П.
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Житомир 2023

Анотація

Когут В.В. Розвиток фінансового потенціалу підприємства під впливом інновацій

Магістерська робота представлена на здобуття освітнього ступеня «магістр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси банківська справа та страхування». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2023.

Дослідження присвячено розвитку теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо розвитку фінансового потенціалу підприємства під впливом інновацій.

Досліджено теорію, методики та практики управління стійким інноваційним розвитком підприємства, визначено критерії ефективного управління стійкістю та обґрунтовано пропозиції щодо імплементації питань розвитку фінансового потенціалу під впливом інновацій в практику управління українськими підприємствами, розроблено стратегію розвитку фінансового потенціалу під впливом інновацій для українських підприємств.

Ключові слова: Фінансовий потенціал, інновація, інноваційний розвиток, фінанси, управління.

Annotation

Kohut V.V. Development of the financial potential of the enterprise under the influence of innovations

The master's thesis is presented for obtaining an educational degree "master" in the field of knowledge 07 "Management and administration" specialty 072 "Finance, banking and insurance". - Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2023.

The study is devoted to the development of theoretical foundations and the development of practical recommendations for the development of the financial potential of the enterprise under the influence of innovations.

The theory, methods and practices of managing the sustainable innovative development of the enterprise have been studied, the criteria of effective sustainability management have been determined, and proposals regarding the implementation of issues of financial potential development under the influence of innovations in the practice of management of Ukrainian enterprises have been substantiated, and a strategy for the development of financial potential under the influence of innovations for Ukrainian enterprises has been developed.

Keywords: Financial potential, innovation, innovative development, finance, management.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ПІД ВПЛИВОМ ІННОВАЦІЙ.....	7
1.1 Фінансовий потенціал підприємства: сутність та ключові детермінанти.....	7
1.2 Теоретичні засади інноваційного управління фінансовим потенціалом підприємства	14
1.3 Методичні основи оцінки фінансового потенціалу підприємства під впливом інновацій.....	17
Висновки до 1-го розділу	20
РОЗДІЛ 2. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ПІД ВПЛИВОМ ІННОВАЦІЙ.....	22
2.1 Оцінка фінансово-господарської діяльності підприємства	22
2.2 Аналіз фінансового потенціалу підприємства	31
2.3 Проблеми формування й реалізації фінансового потенціалу підприємства та напрями їх вирішення.....	37
Висновки до 2-го розділу.....	46
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50
ДОДАТКИ.....	59

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Однією із вагомих характеристик сучасного підприємства має бути розвиток його фінансового потенціалу. Усе суттєвішого значення набуває створення та реалізація ефективної бізнес-моделі підприємства, яка передбачала б гнучкі фінансові стратегії, альтернативні варіанти залучення ресурсів тощо. Однак, незважаючи на прагнення підприємств до динамічного розвитку, значну роль відіграє формування та реалізація фінансового потенціалу в ринковому середовищі.

Впровадження системи управління фінансовим потенціалом підприємства під впливом інновацій вимагає проведення додаткового дослідження питань формування його структури, оцінки методичних підходів та розробці напрямів його можливого розвитку.

Питання розвитку фінансового потенціалу підприємства під впливом інновацій знайшли відображення у наукових працях як зарубіжних, так і українських вчених, зокрема Ю. М. Климонтовича [31], А.В. Кучерявого [38], Г.О. Мохонько [41], Ю.С. Погорелова [44], В. О. Колотій [33] та інших. Питання аналізу показників стійкого розвитку підприємств та їх стратегічної значимості розкрито у працях [28]. Однак питання розвитку підходів з управління фінансовим потенціалом потребують більш системних досліджень.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних і практичних питань формування фінансового потенціалу підприємства під впливом інновацій та розробка напрямів його розвитку.

Окреслена мета вимагає вирішення таких **завдань**:

- дослідити сутність фінансового потенціалу підприємства та визначити детермінанти впливу на нього;
- вивчити теоретичні засади інноваційного управління фінансовим потенціалом підприємства;
- дослідити методичні основи оцінки фінансового потенціалу підприємства під впливом інновацій;

- надати оцінку фінансово-господарської діяльності підприємства ПрАТ «Клавдієвський ДЕЗ»;

- провести аналіз фінансового потенціалу підприємства та визначити проблеми його реалізації;

- розробити пропозиції щодо розвитку фінансового потенціалу підприємства ПрАТ «Клавдієвський ДЕЗ».

Об'єктом дослідження є процес управління фінансовим потенціалом підприємства ПрАТ «Клавдієвський ДЕЗ».

Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та практичні аспекти розвитку фінансового потенціалу підприємства під дією інновацій.

Методи дослідження, які були використані: кількісний і якісний методи, аналітичний та порівняльний, методи обробки статистичної інформації, аналізу й синтезу, економіко-математичного моделювання тощо.

Інформаційну базу дослідження для написання роботи становлять публікації вітчизняних та зарубіжних науковців, монографії, підручники, дисертації, законодавчі і нормативно-правові акти, офіційна статистична інформація Державної служби статистики України, галузеві дослідження та річна фінансова звітність ПрАТ «Клавдієвський ДЕЗ» за 2020-2022 рр.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

удосконалено:

- теоретичні підходи до формування фінансового потенціалу підприємства, що надало можливість уточнити його сутність (фінансовий потенціал підприємства – це здатність підприємства здійснювати фінансову роботу з акумуляції, віддачі, витрачання фінансових ресурсів за рахунок свого становища (фінансового, економічного, територіального та ін.) щодо інших підприємств, а також за рахунок будь-яких інших властивостей самої фінансової системи конкретного підприємства);

- методичні підходи до проведення комплексної оцінки фінансового потенціалу підприємства, що представлені двома етапами (перший етап полягає у визначенні фактичного рівня фінансового потенціалу на підприємстві та його

характеристиці; другий етап включає оцінку фінансового потенціалу підприємства за фінансовими показниками за допомогою експрес-аналізу ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості);

- дослідження тенденцій розвитку фінансового потенціалу підприємства під впливом інновацій, що надало можливість запропонувати напрями його розвитку в сучасних умовах (одним із важливих шляхів удосконалення фінансового стану є мобілізація внутрішніх резервів, а саме: проведення реструктуризації активів підприємства; сукупність заходів, пов'язаних зі зміною структури та складу активів балансу; перетворення в грошову форму наявних матеріальних та фінансових активів підприємства).

Апробація результатів дослідження. Основні положення роботи доповідалися на науково-практичних конференціях:

1. Когут В.В. Розвиток фінансового потенціалу підприємства під впливом інновацій // Тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки (15-19 травня 2023 року). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/>

2. Когут В.В. Роль інноваційних стратегій у розвитку фінансового потенціалу підприємства // Тези IV Міжнародної науково-практичної конференції з проблем вищої освіти і науки «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (09-10 листопада 2023 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/>

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи складає 60 сторінок, у тому числі 15 таблиць, 7 рисунків, 2 додатки. Список використаних джерел нараховує 83 найменування.

РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ПІД ВПЛИВОМ ІННОВАЦІЙ

1.1 Фінансовий потенціал підприємства: сутність та ключові детермінанти

Виклад основного матеріалу дослідження. Умовою успішного довгострокового функціонування підприємства у динамічному зовнішньому середовищі є його спроможність й активні дії з адаптації до змін у ньому та постійного розвитку. Забезпечення цієї умови в процесі господарської діяльності підприємства можливе лише при повному та ефективному використанні його потенціалу, а з урахуванням сьогоденної залежності практично всіх суспільноекономічних систем від фінансової, ефективності використання саме фінансового потенціалу як основного фактору розвитку бізнесу. Вирішення цього питання неможливе без чіткого визначення сутності фінансового потенціалу підприємства як економічної категорії, адже від того, яка концепція буде покладена в його основу, будуть залежати результати дослідження, а звідси і поведінка підприємства, яке буде спиратися на ці дослідження [79]. Багатогранність та різнобічність існуючих нині у науковій літературі визначень фінансового потенціалу підприємства вказала нам про необхідність формування класифікаційних підходів до його ідентифікації. У табл. 1.1 наведені результати проведеного дослідження існуючих визначень поняття «фінансовий потенціал підприємства».

Таблиця 1.1

Визначення поняття «фінансовий потенціал підприємства»

№	Автор	Визначення
1	2	3
1	Бритченко І.Г. [68]	Фінансовий потенціал підприємства – це обсяг власних, позикових та залучених фінансових ресурсів підприємства, якими воно може розпоряджатися для здійснення поточних і перспективних витрат.
2	Лосєва С.А., Зубкова В.І., Накивайло А.В. [71]	Фінансовий потенціал підприємства – сукупність фінансових ресурсів підприємства, що дозволяють йому здійснювати ефективну та стійку господарчу діяльність.

Продовження таблиці 1.1.

1	2	3
3	Євдокімов Ф.І., Мізіна О.В. [69]	Фінансовий потенціал підприємства – це можливості системи фінансового управління до ефективного розподілу фінансових ресурсів.
4	Маслиган О.О. [72]	Фінансовий потенціал підприємства – це формалізована модель системи фінансового управління, розширена на величину можливості підприємства до цілеспрямованого фінансового розвитку.
5	Терещенко Е.Ю. [77]	Фінансовий потенціал підприємства – це сукупність фінансових ресурсів, що знаходиться у розпорядженні підприємства, а також можливість, здатність та необхідність їх як простого, так і розширеного відтворення з метою забезпечення стійкого, динамічного та збалансованого розвитку підприємства
6	Пузирьова П.В. [76]	Фінансовий потенціал – це сукупність фінансових ресурсів і можливостей підприємства, які дають змогу забезпечити визначений стратегічний напрямок розвитку підприємства
7	Назаренко А.С. [74]	Фінансовий потенціал підприємства – це фінансові можливості підприємства, які формуються за наявності різного роду ресурсів під впливом зовнішнього оточення та внутрішньої структури підприємства та можуть бути реалізовані за допомогою діяльності персоналу та системи управління з метою досягнення максимального бажаного фінансового результату
8	Бикова В.Г. [67]	Фінансовий потенціал підприємства розглядається як сукупність фінансових ресурсів, що беруть участь у виробничо-господарській діяльності; він характеризується можливістю їхнього залучення для фінансування майбутньої діяльності й певних стратегічних напрямів розвитку підприємства.
9	Кунцевич В.О. [70]	Фінансовий потенціал підприємства – здатність до оптимізації фінансової системи із залученням та використанням фінансових ресурсів.
10	Мойсеєнко І П., Мачкур Л.А. [73]	Фінансовий потенціал підприємства – це потенціал, що визначає конкурентоздатність підприємства, можливості ділового співробітництва, оцінює, наскільки гарантовані економічні інтереси самого підприємства і його партнерів у фінансовому та виробничому відношенні
11	Белова Е.В., Ковальчук Г.В., [70] Парацій О.Л. [75]	Фінансовий потенціал підприємства – це відносини, що виникають на підприємстві з приводу досягнення максимально можливого фінансового результату за умови: наявності власного капіталу, достатнього для виконання умов ліквідності та фінансової стійкості; можливості залучення капіталу в обсязі, необхідному для реалізації ефективних інвестиційних проектів; рентабельність вкладеного капіталу; наявності ефективної системи управління фінансами, що забезпечує прозорість поточного та майбутнього фінансового стану підприємств

Продовження таблиці 1.1.

1	2	3
12	Фомин П.А. [78]	Фінансовий потенціал – потенційні фінансові показники виробництва (прибутковості, ліквідності, платоспроможності) підприємства, потенційні інвестиційні можливості.

Поняття терміна «потенціал» походить від латинського слова *potentia* і означає у первісному його розумінні – сила, можливість. В цьому контексті потенціал широко застосовується в дослідженнях класичної фізики, астрономії [1, с. 123].

У сучасному лексиконі потенціал розглядається ширше як враховує можливі трактування понять і «сила», і «можливості» [2]. Наприклад, через початкове його поняття «сила» потенціал розглядається як якась діяльність, або як стан, що відрізняється певним ступенем напруги.

Через його початкове поняття «можливість» потенціал розглядається як сукупність коштів, умов, обставин для здійснення чогось.

Найбільш часто у науковій та навчально-методичній літературі зустрічається поняття фінансового потенціалу як сукупності ресурсів підприємства, що розглядається як обсяг власних та позикових коштів підприємства та, крім того, як резерви та резервні фонди.

В окремих наукових дослідженнях поняття фінансового потенціалу ідентифікують із окремими характеристиками фінансового стану підприємств [10, с. 35], що доречно лише у межах оцінки особливих властивостей його фінансової системи.

Підхід до визначення поняття фінансового потенціалу підприємства, природно, повинен узгоджуватися з поняттям «фінанси підприємства», як системи економічних (фінансових) відносин, які виникають у процесі формування, розподілу та використання фінансових ресурсів підприємства.

Матеріальним носієм системи економічних (фінансових) відносин підприємства є його фінансові ресурси. Термін «ресурси» походить від французького слова *resource* та означає кошти, запаси, джерела чогось.

Відповідно до цього одним із показників оцінки фінансового потенціалу підприємства може виступати обсяг його сукупних фінансових ресурсів, що визначається, як відомо, сумою всіх доходів та надходжень ззовні для здійснення господарської та соціальної діяльності. Таке визначення поняття фінансового потенціалу підприємства є визначенням, образно кажучи, лежачим на поверхні.

Фінансовий потенціал підприємства, виражений як сукупний обсяг його фінансових ресурсів, може бути використаний як критеріальний показник, на підставі якого можна ґрадувати підприємства на малі, середні та великі відповідно до їх можливостей по мобілізації та витрачання фінансових ресурсів. Одним із загальноприйнятих критеріїв ґрадації підприємств виступає розмір виручки, та/або цінність підприємства, та/або величина капіталізації, кожен з яких відображає ту або іншу складову частини сукупної величини фінансових ресурсів підприємства

Таким чином, з позиції сукупності всіх доходів та надходжень коштів ззовні, фінансовий потенціал підприємства може вимірюватися абсолютною величиною створених або використаних підприємством фінансових ресурсів.

Водночас такий підхід до визначення та розрахунку фінансового потенціалу підприємства не забезпечує повну та сутнісну характеристику як самого поняття потенціалу, так і його змісту та призначення.

Відповідно до теорії систем підприємств фінансова система є невід'ємною частиною будь-яких видів їх організаційних структур, і разом з тим сприймається як самостійна система (підсистема) управління підприємствами у великому, середньому та малому бізнесі.

Фінансовій системі, як і будь-якій іншій системі, притаманні основні характеристики. Вона є певною кількістю взаємопов'язаних елементів (наприклад підсистеми формування та розподілу доходів, витрат, чистого прибутку, системи мобілізації коштів із ринку капіталів і т.д.), що утворюють стійку єдність і цілісність системи, що володіє інтегральними властивостями та закономірностями [15, с. 161].

Відповідно до цього фінансова система характеризується та описується такими загальними поняттями з теорії систем, як стан, поведінка, рівновага, стійкість, розвиток, рух системи та ін. Важливою характеристикою фінансової системи, з погляду сьогодення дослідження, є те, що будь-яка система має енергетичний потенціал. Саме наявність цього потенціалу забезпечує стійкість, самозбереження та саморозвиток фінансової системи. Це підтверджують досить знайомі та часто використовувані терміни «розвиток економіки за інерцією», «розвиток фінансової системи з інерції», «інерційність економічної системи».

Енергетичний потенціал фінансової системи може бути виміряний різницею між потенційно доступним для підприємства обсягом фінансових ресурсів та фактично створеним обсягом. Наявність цієї різниці пояснюється самою природою існування динамічних систем, що саморозвиваються, якою є і фінансова система підприємства. Потенційна енергія фінансової системи – це насамперед результат творчої діяльності топ-менеджерів, енергетичні витрати яких формують енергетичний потенціал фінансової системи, чи фінансовий потенціал підприємства. Інакше кажучи, джерелом формування фінансового потенціалу підприємства є та частина творчої енергії менеджерів, яка акумульована фінансовою системою в процесі прийняття та реалізації управлінських рішень, але не використана на даний момент часу, проте потенційно можлива до використання, як у теперішньому, і у майбутньому.

Отже, фінансовий потенціал підприємства – це енергетична характеристика фінансової системи підприємства, що визначає її потенційну енергію. Потенціальна енергія фінансової системи – це здатність підприємства здійснити фінансову роботу з акумуляції (віддачі, витрачання) фінансових ресурсів за рахунок свого становища (фінансового, економічного, територіального та ін.) щодо інших підприємств, а також будь-яких інших властивостей самої фінансової системи, вибудованої підприємством.

Узагальнюючи визначення понять та характеристик фінансового потенціалу підприємства з позиції теорії систем організацій, суспільних наук та

теорії фінансів можна зупинитися на наступних визначеннях поняття фінансового потенціалу підприємства [5].

У найзагальнішому розумінні, фінансовий потенціал підприємства – це енергетичний потенціал фінансової системи, що забезпечує її саморозвиток, самозбереження, самостійкість.

Розгорнуте визначення поняття фінансового потенціалу, з позицій його економічної суті, буде наступним: фінансовий потенціал підприємства – це здатність підприємства здійснювати фінансову роботу з акумуляції, віддачі, витрачання фінансових ресурсів за рахунок свого становища (фінансового, економічного, територіального та ін.) щодо інших підприємств, а також за рахунок будь-яких інших властивостей самої фінансової системи конкретного підприємства.

Фінансові ресурси є результатом складання двох складових грошових потоків (доходів та надходжень ззовні, (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Джерела формування фінансових ресурсів та напрямки їх витрачання

Джерела	Баланс	Напрями витрачання
1. Виручка за винятком амортизації		1. Собівартість, комерційні та управлінські витрати за винятком амортизації
2. Доходи від іншої діяльності (інші доходи)		2. Витрати іншої діяльності з урахуванням поточного податку на прибуток
3. Пасиви за винятком реінвестованого прибутку та ПДВ за придбаними цінностями		3. Соціальні виплати, дивіденди
Усього сформовано фінансових ресурсів (СФР = п. 1+п. 2+п.3)		4. Активи за винятком ПДВ щодо придбаних цінностей Усього витрачено фінансових ресурсів (ВФР = п. 1 + п. 2 + п. 3 + п. 4)

Джерело: складено автором на основі [3]

Ці потоки є підсистемами фінансової системи підприємства, причому цілі

кожної з них, як правило, збігаються із загальною метою фінансової системи (зростання фінансового потенціалу, розвиток підприємства, зростання стійкості фінансової системи та ін.).

Фінансовий потенціал підприємства, що створюється у процесі формування фінансових ресурсів за рахунок доходів підприємства, можна вимірювати загальновідомим показником – запасом фінансової міцності, але з деяким уточненням його економічної інтерпретації.

Запас фінансової міцності може бути виражений як у абсолютному значенні, так і відносному по відношенню до обсягу виручки, а також до сукупних фінансових ресурсів.

Економічна сутність цього показника полягає в тому, що він відображає рівень цінової конкурентоспроможності підприємства на ринку товарів (робіт, послуг) [18, с. 273]. Цей показник відбиває величину тієї частини фінансового потенціалу підприємства, який створюється за рахунок реалізації політики формування, розподілу та використання прибутків підприємства. У цьому випадку запас фінансової міцності розглядається як:

- потенційно можливий та допустимий обсяг втрат фінансових ресурсів (виручки), який не допустить переходу фінансової системи з прибуткової у збиткову зону діяльності підприємства;
- потенційно можливий обсяг фінансових ресурсів, які забезпечують певний потенційний запас стійкості фінансової системи.

Ця частина фінансового потенціалу підприємства використовується фінансовими менеджерами при ухваленні рішень, пов'язаних із збереженням та/або розширенням частки ринку збуту товарів (робіт, послуг), яким володіє підприємство. Чим вище значення цього показника, тим вище фінансовий потенціал підприємства, і тим вище його потенційні можливості щодо утримання та/або розширення частки ринку збуту товарів (робіт, послуг).

Фінансовий потенціал підприємства – це інерційність саморозвитку, самостійкості та самозбереження його фінансової системи.

Величина фінансового потенціалу підприємства - це потенційно

можливий обсяг акумуляції, віддачі, витрачання фінансових ресурсів за рахунок його положення (фінансового, економічного, територіального та ін.) щодо інших підприємств, а також за рахунок будь-яких інших властивостей самої фінансової систем підприємства [20].

Ключовими факторами управління фінансовим потенціалом є політика формування, розподілу та використання доходів, політика управління активним та пасивним капіталами та дивідендна політика.

1.2 Теоретичні засади інноваційного управління фінансовим потенціалом підприємства

Реалізація фінансового потенціалу є однією з найважливіших цілей управління підприємством, оскільки реалізація наявного потенціалу означає максимізацію фінансового результату (або іншого параметра економічної діяльності залежно від обраної стратегії) у межах місії підприємства та доступних йому виробничих ресурсів. Якщо потенціал підприємства частково залишається нереалізованим, це означає, що для його реалізації необхідні зміни параметрів економічної діяльності цього підприємства. Такі зміни, виходячи з категоріального апарату, що склався в економічній науці, найкоректніше описуються категорією «інновації».

У сучасних джерелах економічної літератури інновації представлені як системна багатоаспектна категорія, яка може бути визначена як кінцевий результат упровадження нововведення з метою зміни об'єкта управління та отримання економічного, соціального, екологічного, науково-технічного або іншого виду ефекту [2, с. 43]. Правомірно, що поняття «інновація» включатиме розробку інновації, її створення, впровадження та дифузії. Ці етапи відносяться до інноваційної діяльності як процесу, результатом якого можуть бути нововведення інновації (або процесу створення нововведення).

Нововведення – це оформлений результат фундаментальних, прикладних

досліджень, розробок та експериментальних робіт у будь-якій сфері діяльності щодо підвищення її ефективності. Нововведення можуть оформлятися у вигляді відкриттів, патентів, товарних знаків, раціоналізаторських пропозицій, документації на новий чи вдосконалений продукт, технологію, управлінський чи виробничий процес, організаційної, виробничої чи іншої структури, ноу-хау, понять, наукових підходів чи принципів, документа (стандарту), рекомендацій, методики, інструкції тощо), результатів маркетингових досліджень тощо.

З моменту прийняття до поширення нововведення набуває нової якості і стає інновацією.

Інновація – це такий суспільно-техніко-економічний процес, який через практичне використання ідей та винаходів призводить до створення кращих за своїми властивостями виробів, технологій, і якщо інновація орієнтована на економічну вигоду, прибуток, поява її на ринку може принести додатковий дохід.

Очевидно, що процес змін в економічній діяльності підприємства з метою реалізації наявного економічного потенціалу повністю відповідає поняттю інновацій. При цьому, оскільки процес змін повинен мати керований характер, то управлінські зусилля, створені задля реалізацію наявного економічного потенціалу, фактично є управління інноваціями з реалізації економічного потенціалу підприємства. Як було показано вище, потенціал є динамічно мінливою сукупністю цільових характеристик діяльності підприємства, тому слід підкреслити, що управління інноваціями передбачає як досягнення певних результатів, так й діяльність, спрямовану на зміну самих результатів, досягнення яких є метою підприємства.

Іншими словами, заходи щодо реалізації потенціалу підприємства повинні змінюватися відповідно до зміни самого потенціалу під впливом як зовнішніх, так і внутрішніх факторів.

Загальну схему інноваційного управління економічним потенціалом підприємства представлено на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Структурно-логічна схема інноваційного управління фінансовим потенціалом підприємства

Джерело: складено автором на основі [21]

Економічний потенціал підприємства може змінюватись під впливом зовнішніх чинників, які для самого підприємства є об'єктивними. У процесі інноваційного управління економічним потенціалом вплив зовнішніх факторів та їх зміну необхідно враховувати при плануванні інновацій з метою адаптації підприємства до створюваних зовнішніми факторами ризиків.

Внутрішні фактори є безпосереднім об'єктом інноваційного управління потенціалом підприємства, при цьому інновації, що впливають на внутрішні чинники, можуть, як змінювати потенціал підприємства, так і сприяти реалізації наявного потенціалу. Крім того, управлінські інновації можуть бути спрямовані на зміну цілей підприємства, що також дозволяє змінити його потенціал.

Очевидно, що в умовах обмеженості ресурсів первинним завданням управління інноваціями є не тільки організація їх розробки та використання (що

також дуже важливо), але відбір тих із них, які необхідно реалізувати, використовуючи доступні ресурси. Необхідність реалізації інновацій при цьому залежить від очікуваного ефекту, який у свою чергу визначається місією підприємства.

1.3 Методичні основи оцінки фінансового потенціалу підприємства під впливом інновацій

Для оцінки фінансового потенціалу підприємства розроблено низку фінансових показників, які можна поділити на такі групи:

- показники фінансової стійкості;
- показники ефективності діяльності;
- показники платоспроможності (ліквідності) [16, с. 67].

Фінансова стійкість є збалансованістю фінансових потоків, наявність грошових ресурсів, які забезпечують підтримку діяльності протягом певного часового періоду, а також обслуговування наявних кредитів та провадження продукції. Фінансова структура капіталу грає велику роль у формуванні фінансової стійкості підприємства. Оцінка фінансової стійкості ґрунтується не тільки на структурі фінансових ресурсів, а й на напрямках їх використання [2].

Для аналізу ефективності використання фінансових ресурсів слід скористатися показниками рентабельності. Вимірювання рівня доступних для підприємства платних джерел грошових коштів вимірюється рентабельністю активів, рентабельністю необоротних активів та рентабельністю оборотних активів (основний та оборотний капітал підприємства) [15, с. 181]. Для оцінки вартісних одиниць прибутку, що припадають на одиницю продажів підприємства, використовується рентабельність продажів.

Іншим напрямом оцінки ефективності діяльності є аналіз показників оборотності, що характеризують величину фінансових вкладень в активи та швидкість їх обороту [9, с. 37].

Оцінка фінансового потенціалу підприємства включає аналіз показників платоспроможності підприємства. Платоспроможність підприємства залежить від рівня забезпеченості оборотних активів довгостроковими джерелами [17, с. 180]. Оцінка платоспроможності здійснюється на основі аналізу ліквідності поточних активів підприємства, тобто їх здатності перетворюватися на готівку.

Реалізація фінансового потенціалу залежить від наявності власного капіталу, напрямів використання залученого капіталу, рентабельності вкладеного капіталу, і навіть ефективного управління системою фінансів [20]. Виходячи з даних критеріїв розвитку формуються різні рівні фінансового потенціалу. Дані підходи визначення рівня фінансового потенціалу включають 2 етапи.

Перший етап полягає у визначенні фактичного рівня фінансового потенціалу на підприємстві та його характеристики (табл. 1.3).

Другий етап включає оцінку фінансового потенціалу підприємства за фінансовими показниками за допомогою експрес-аналізу ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості.

Таблиця 1.3

Рівні фінансового потенціалу підприємства

Рівні ФПП	Характеристика
Високий рівень ФПП	Висока рентабельність та стабільне фінансове становище на підприємстві
Середній рівень ФПП	Середній рівень рентабельності; а також рівень фінансової стабільності, що залежить від змін зовнішнього та внутрішнього середовища
Низький рівень ФПП	Підприємство фінансово нестабільне

Джерело: складено автором на основі [11]

Інтегральна рейтингова оцінка фінансового потенціалу підприємства є найбільш достовірною та інформативною, оскільки включає достатню кількість оціночних показників і критичних оцінок. Даний вид оцінки проводиться у кілька етапів: підготовчий та розрахунковий.

На підготовчому етапі формується група фінансових показників, за якими

проводитиметься оцінка, та референсні значення даних показників, які будуть основою для віднесення даних значень до будь-якого рівня фінансового потенціалу підприємства. Звернемося до табл. 1.4, де була розроблена авторська рейтингова оцінка фінансового потенціалу підприємства.

Таблиця 1.4

Рейтингова оцінка фінансового потенціалу підприємства за фінансовими показниками

Показник	Високий рівень ФПП (А)	Середній рівень ФПП (В)	Низький рівень ФПП (С)
Коефіцієнт автономії	0,7-0,5	0,3-0,5	<0,3
Коефіцієнт фінансового левериджу	<0,7	0,4-0,6	<0,4
Коефіцієнт покриття інвестицій	>0,7	0,3-0,7	<0,3
Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	>0,8	0,4-0,8	<0,4
Рентабельність активів	>0,1	0,05-0,1	<0,05
Рентабельність продажів	0,3-0,2	0,05-0,2	<0,05
Коефіцієнт поточної ліквідності	>2,0	1,3-2,0	<1,2
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,8-0,7	0,7-0,4	<0,4
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	0,1-0,2	<0,1

Джерело: складено автором на основі [10, с. 39]

Складанням рейтингової таблиці завершується підготовчий, за яким слідує розрахунковий етап.

Наступною фазою розрахункового етапу є подання отриманих даних у графічній формі, тобто складання матриці фінансового потенціалу підприємства, яка допомагає наочно визначити рівень ФПП.

Заключною стадією розрахункового етапу є підсумкова (рейтингова) оцінка рівня фінансового потенціалу підприємства, що проводиться експертним шляхом.

В рамках даної роботи було запропоновано рейтингову (комплексну) оцінку фінансового потенціалу підприємства. Подальший розвиток методик оцінки фінансового потенціалу підприємств доцільно за такими напрямками:

- розробка та застосування показників, що аналізують рух та ефективність грошових потоків підприємства;

- впровадження ієрархічної методики структурування фінансового потенціалу підприємства за рівнями, які відповідали б напрямкам менеджменту: оперативному, тактичному та стратегічному [7, с. 73].

Представлена авторами методика визначення рівня фінансового потенціалу підприємства охоплює основні напрямки оцінки фінансової діяльності підприємства такі як фінансова стійкість, ефективність діяльності та платоспроможність (ліквідність) підприємства. Це дозволяє продемонструвати сильні та слабкі сторони підприємства, скласти комплексний план перспективного розвитку, а також адаптувати його під аналіз фінансового потенціалу на підприємствах різних галузей виробництва.

Висновки до розділу 1

Запропоновані алгоритми визначення фінансових ресурсів та фінансового потенціалу підприємств є вкладом у розвиток теорій економіки та фінансів підприємств.

Фінансовий потенціал підприємства – це інерційність саморозвитку, самостійкості та самозбереження його фінансової системи.

Величина фінансового потенціалу підприємства - це потенційно можливий обсяг акумуляції, віддачі, витрачання фінансових ресурсів за рахунок його положення (фінансового, економічного, територіального та ін.) щодо інших підприємств, а також за рахунок будь-яких інших властивостей самої фінансової систем підприємства.

Ключовими факторами управління фінансовим потенціалом є політика формування, розподілу та використання доходів, політика управління активним та пасивним капіталами та дивідендна політика.

Управління фінансовим потенціалом підприємства полягає в реалізації та розвитку наявного потенціалу та тісно пов'язано з інноваційними процесами, що відбуваються на підприємстві, оскільки для ефективного управління

потенціалом необхідно за допомогою управлінських впливів змінювати різні аспекти функціонування підприємства, що відповідає прийнятому в економічній науці змісту категорії «інновації». Інноваційне управління економічним потенціалом підприємства зумовлене цілями підприємствами та доступними ресурсами щодо їх досягнення, що визначає цільові показники, що визначають потенціал підприємства та його масштаб відповідно.

В рамках даної роботи було запропоновано рейтингову (комплексну) оцінку фінансового потенціалу підприємства. Подальший розвиток методик оцінки фінансового потенціалу підприємств доцільно за такими напрямками:

- розробка та застосування показників, що аналізують рух та ефективність грошових потоків підприємства;
- впровадження ієрархічної методики структурування фінансового потенціалу підприємства за рівнями, які відповідали б напрямкам менеджменту: оперативному, тактичному та стратегічному.

Представлена авторами методика визначення рівня фінансового потенціалу підприємства охоплює основні напрямки оцінки фінансової діяльності підприємства такі як фінансова стійкість, ефективність діяльності та платоспроможність (ліквідність) підприємства. Це дозволяє продемонструвати сильні та слабкі сторони підприємства, скласти комплексний план перспективного розвитку, а також адаптувати його під аналіз фінансового потенціалу на підприємствах різних галузей виробництва.

РОЗДІЛ 2. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ПІД ВПЛИВОМ ІННОВАЦІЙ

2.1 Оцінка фінансово-господарської діяльності підприємства

Повне найменування юридичної особи (станом на 15.10.2023)
ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ ЗАВОД.

Скорочена назва ПРАТ "КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ"

Статус юридичної особи (станом на 15.10.2023) Не перебуває в процесі припинення

Код ЄДРПОУ 00273927

Дата реєстрації 24.03.2004 (19 років 6 місяців)

Уповноважені особи ПАСЛЬОН ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ

Розмір статутного капіталу 1 095 900,00 грн.

Організаційно-правова форма: Акціонерне товариство

Форма власності Недержавна власність

Види діяльності:

Основний:

68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна

Інші:

28.21 Виробництво духових шаф, печей і пічних пальників

28.22 Виробництво підіймального та вантажно-розвантажувального устаткування

28.25 Виробництво промислового холодильного та вентиляційного устаткування

Місцезнаходження юридичної особи: Україна, Київська обл., Бородянський р-н, селище міського типу Клавдієво-Тарасове, вул. Калініна, будинок 12А

Мета діяльності ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» [35]:

- виробництво духових шаф, печей і пічних пальників;
- виробництво підймального та вантажно-розвантажувального устаткування.

Організаційна структура ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» наведена на рис. 2.1.

Структура управління – лінійно-функціональна. Головні переваги такої структури полягають у тому, що немає великих потреб у спеціалізації широкого профілю, недопустимості дублювання даних, стандартизації, формалізації і програмуванні явищ і процесів у високій компетентності спеціалістів по конкретних функціях. Проте є у неї і недоліки, такі як внутрішня конкуренція за ресурси, тенденція до надмірної спеціалізації, повільність процедур прийняття рішень та організаційна форма, яка важко реагує на зміни.

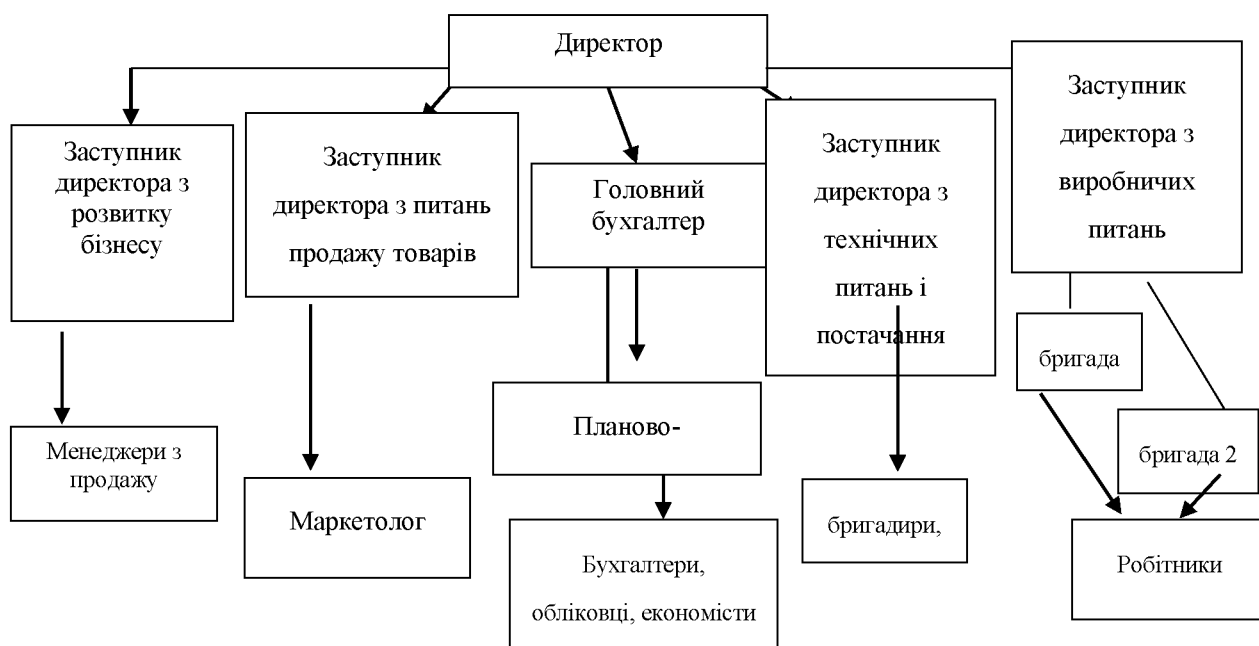

Рис. 2.1. ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ»

Примітка. Побудовано на основі даних підприємства

Директор – ПАСЛЬОН ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ, йому підпорядковуються всі відділи.

ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» має самостійний баланс, розрахункові та інші рахунки в банках, круглу печатку, штамп, фірмові бланки зі своїм

найменуванням, товарний та фірмовий знак, емблему та інші атрибути. Товариство є платником податків та інших обов'язкових платежів, передбачених законодавством України.

Підприємство використовує сучасну обчислювальну техніку та користується таким програмним забезпеченням для автоматизації облікових, аналітичних та контрольних робіт, як: 1С: Бухгалтерія 8.2, М.Е.Док, Microsoft Office 2010 і т. д.

З метою ефективної операційної діяльності ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» працює спеціально створений планово-економічний відділ, який підпорядковується головному економісту. Цей відділ налічує 5 працівників. Основне їхнє завдання – планування виробничо-господарської діяльності на підприємстві, складання різних планів, зокрема бізнес-плану, а також контроль за виконанням планових завдань [28, с. 117].

Економісти ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» займаються розробкою цін на продукцію, плануванням собівартості і цін на майбутній період, а також об'ємів закупівлі запасів. У їхні обов'язки також входить розробка колективних договорів і преміальних положень, які затверджуються на зборах трудового колективу. На основі описаних вище завдань працівники виконують наступні типові їм функції (див. табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Функції та обов'язки економістів ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ»

№	Функції	Відповідальна особа
1	2	3
1	Формування і визначення економічної стратегії розвитку ДП з метою адаптації його господарської діяльності.	Економіст вищої категорії
2	Комплексний аналіз усіх видів діяльності підприємства.	Економіст б/к
3	Статистичний облік по усіх виробничих і техніко-економічних показниках роботи підприємства, систематизація статистичних матеріалів.	Економіст 1-ї категорії
4	Розробка уніфікованої документації, економічних стандартів, впровадження засобів механізованої й автоматизованої обробки планової документації.	Економіст вищої категорії

Продовження таблиці 2.1

1	2	3
5	Розробка методик, рекомендацій, нормативно-інструктивної документації з питань економіки, оплати праці, цінової політики, удосконалення статистичної звітності.	Економіст вищої категорії
6	Організація обміну досвідом економічної роботи, проведення семінарів-нарад по підвищенню кваліфікації працівників.	Економіст 1-ї категорії
7	Планування обсягів капітальних вкладень і операційних коштів для централізованої оплати устаткування й інвентарю на основі заявок.	Економіст б/к
8	Розробка заходів щодо підвищення продуктивності праці, зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції, підвищенню рентабельності виробництва, збільшенню прибутку, усуненню втрат.	Головний економіст
9	Підготовка для представлення в головну бухгалтерію пропозицій по встановленню (зміні) посадових окладів окремих посад і категорій працівників підприємства.	Головний економіст
10	Розробка і підготовка до затвердження проектів перспективних і поточних планів економічної діяльності і розвитку підприємства.	Економіст вищої категорії
11	Контроль за виконанням підрозділами підприємства планових завдань.	Економіст 1-ї категорії
12	Підготовка пропозицій, обґрунтувань і розрахунків по витратах на проведення науково-дослідних, дослідно-конструкторських, дослідних робіт і розробок, капітального ремонту будинків і споруджень, доведення планів витрат до фінансового чи відділу економічного аналізу.	Економіст 1-ї категорії
13	Визначення обсягів витрат на підвищення кваліфікації кадрів на основі прогнозів потреби в підготовці кадрів для підприємства.	Економіст б/к
14	Аналіз діючих структур управління підприємства і підготовка пропозицій по їхньому подальшому розвитку.	Економіст б/к
15	Розробка методичних матеріалів по техніко-економічному плануванню діяльності підрозділів підприємства, розрахунку економічної ефективності впровадження нової техніки і технології, проведенню організаційно-технічних заходів, спрямованих на підвищення конкурентоздатної продукції (робіт, послуг).	Головний економіст

Примітка. Систематизовано автором.

Економічний аналіз на ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» входить в обов'язки не тільки працівників планово-економічного відділу. Аналізом займаються також відділ реалізації, технічний відділ тощо. Це пояснюється тим, що який би кваліфікацією не володіли працівники економічних служб, тільки їх силами не може бути глибоко і всебічно проведено аналіз господарської діяльності підприємства.

Адже, тільки спільними зусиллями спільної роботи можна комплексно досліджувати поставлену задачу і знайти найбільш оптимальний варіант її

вирішення. При цьому важливим принципом організації аналітичної роботи є чіткий розподіл обов'язків з проведення аналізу між окремими виконавцями з метою попередження дублювання однієї і тієї ж роботи різними службами, а також з метою більш ефективного використання службового часу фахівців.

Проаналізуємо методи управління у ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ». Кадрову політику на ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» здійснює спеціально створений відділ кадрів.

Відділ кадрів виконує такі важливі функції, як: адаптація стратегії компанії в області HR; планування потреби в персоналі; пошук, відбір та найм персоналу; планування структури і вимог до персоналу; планування кар'єри співробітників; підвищення кваліфікації співробітників; переміщення і звільнення персоналу; формування системи мотивації; формування кадрового резерву; підтримка і консультації в області HR.

Наочно дані функції представлені на рис. 2.2.

ПЛАНУВАННЯ	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕСУРСАМИ	РОЗВИТОК	КОМПЕНСАЦІЯ ТА ПІЛЬГИ	ПІДТРИМКА В ОБЛАСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛУ	ПЕРЕМІЩЕННЯ ТА ЗВІЛЬНЕННЯ
↓	↓	↓	↓	↓	↓
- проведення планування різного типу (організаційного, кількісного, якісного).	- пошук персоналу; - відбір персоналу; - найм персоналу; - введення в курс роботи.	- проведення різних семінарів, тренінгів, навчань.	- дослідження ринку; - дослідження заробітних плат; - провадження політики в сфері соціальних допомог.	- застосування методів управління персоналом; - моніторинг даного управління.	- переміщення працівника з одного робочого місця на інше; - звільнення.

Рис. 2.2. Функції відділу кадрів ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ»

Примітка. Узагальнено автором

Планування ресурсів – це стратегія підбору, використання, удосконалення та збереження кадрових ресурсів організації [29, с. 50]. Люди є найбільш гнучким інструментом в арсеналі вищого керівництва організації [30, с. 98]. Спеціалісти відділу кадрів ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» застосовують планування персоналу як систематичний процес в області залучення, використання та розвитку персоналу підприємства.

Планування персоналу у ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» виступає в якості стратегічної діяльності, маючи на увазі забезпечення ресурсами в довгостроковому періоді. Це раціональний, спланований захід, що забезпечує: найм відповідного персоналу в необхідній кількості; утримує персонал в межах організації; оптимально використовує кадровий потенціал; збільшує продуктивність персоналу; скорочує працівників в разі потреби.

Розглянемо ці процеси більш докладно:

Процес забезпечення компанії людськими ресурсами має на увазі залучення, пошук, відбір та найманих співробітників. У ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» створена політика по персоналу, що передбачає:

- застосування уніфікованих інструментів в області відбору персоналу;
- єдиний стандарт інформаційної підтримки бренду роботодавця: оголошення про вакансії компанії виглядають однаково у всьому світі;
- участь у виставках / ярмарках вакансій, днях кар'єри для студентів і молодих фахівців;
- робота зі студентськими центрами;
- семінари з планування кар'єри, профорієнтація;
- регіональна програма стажування;
- проект «Маркетинг вищих навчальних закладів»;
- публікації у фахових виданнях, виступи на спеціалізованих семінарах, круглих столах і т.д.;
- обмін досвідом, аналіз становища на ринку роботодавців;
- залучення кращих партнерів (агентства з підбору, тренінгові компанії, студентські наукові центри й т.д.;

- опитування думки співробітників (кожні 2 роки);
- підтримка внутрішнього інформаційного поля (філософія компанії, проекти, поточні процеси, новини).

Звідси впливають і інші функції відділу кадрів підприємства, такі як підтримка в області управління персоналом та переміщення / звільнення працівників.

Управління компенсаціями та соціальними пільгами у ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» включає наступні елементи: розробку і впровадження структури оплати праці; дослідження ринку праці: рівень компенсацій і заробітних плат; оцінку зарплати за посадами; умови перегляду / зміни заробітної плати; механізм розрахунку і виплати заробітної плати та квартальних бонусів; розробку і реалізацію соціальної програми (харчування, обов'язкове і додаткове медичне страхування, страхування життя і страхівка для виїзду за кордон, оплата лікарняних, знижки на фітнес-програми і т.д.).

Адміністративні методи управління є потужним важелем досягнення поставлених цілей у випадках, коли потрібно підпорядкувати колектив і направити його на рішення конкретних завдань управління. Проаналізувавши роботу ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» можна відзначити, що основними адміністративними методами управління є: щотижневі наради; накази і локальні інструкції; розпорядження; службові записки; дошка оголошень на сайті компанії.

У той же час не завжди працівники підприємства мають можливість отримувати інформацію в термін і за призначенням тому що на підприємстві відсутня система електронного документообігу, яка могла б знизити навантаження на співробітників, а також ефективно доводити інформацію за призначенням.

Серед методів економічного впливу на персонал ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» значне місце посідає оплата праці, яка забезпечує зв'язок між результатами праці і її процесом, відображає кількість і складність праці робітників різної кваліфікації. Це основний мотив трудової діяльності і

грошовий вимірник вартості робочої сили [30, с. 102].

Заробітна плата працівників ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» формується з наступних показників:

- посадовий оклад для керівників, фахівців;
- тарифна сітка для працівників (відрядна оплата праці – за фактично виконаний план; погодинна – за фактично відпрацьований час);
- доплати за складність і кваліфікацію, суміщення професій, наднормативна робота;
- доплати за багатозмінний режим роботи (25% годинної тарифної ставки
- за роботу у вечірню зміну; 45% годинної тарифної ставки – за роботу в нічну зміну);
- компенсацій за роботу у важких і шкідливих умовах;
- надбавки за інтенсивність праці.

Крім того, працівникам виплачуються компенсації – грошові виплати, встановлені з метою відшкодування працівникам витрат, пов'язаних з виконанням ними трудових чи інших обов'язків.

Аналіз складу та структури персоналу ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» наведено у табл. 2.2-2.3.

Таблиця 2.2

Показники руху персоналу ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ»

Показники	Роки			Абсолютне відхилення, +/-		Темп приросту, %	
	2020	2021	2022	2022/ 2021	2021/ 2020	2022/ 2021	2021/ 2020
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	158	162	169	7	4	4,32	2,53
Прийнято протягом року, осіб	5	5	3	0	-2	0	-40,00
Звільнено протягом року, осіб, з них:	4	4	1	0	-3	0	-75,00
за власним бажанням	4	4	1	0	-3	0	-75,00
за порушення труд.дисципліни	0	0	0	0	0	0	0
Коефіцієнт обороту з прийняття	0,03	0,03	0,02	-0,01	0	-33,33	0,00
Коефіцієнт обороту зі звільнення	0,02	0,02	0,01	-0,01	0	-50,00	0,00

Середньооблікова чисельність працівників з року в рік збільшується. Це є позитивним. Прийнято у 2022 році 3 особи, звільнено – 1. Коефіцієнт обороту з прийняття у 2022 році становив 0,03, що на 33,33% менше, аніж у попередньому році. Коефіцієнт обороту зі звільнення у 2022 році становив 0,01, а у 2020 році 0,03. Таке значення пояснюємо тим, що при збільшенні працюючих, кількість звільнених трохи впливає на значення даного показника.

Таблиця 2.3

Вікова структура персоналу ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ»

Вік працівника	Роки						Абсолютне відхилення, +/-		Темп приросту, %	
	2020	%	2021	%	2022	%	2022/ 2021	2021/ 2020	2022/ 2021	2021/ 2020
До 20 років	25	15,82	25	14,43	25	14,79	0	0	0,00	0,00
20-25 років	49	31,01	50	30,86	53	31,36	3	1	6,00	2,04
25-30 років	32	20,25	32	19,75	36	21,30	4	0	12,50	0,00
30 років і більше	52	32,91	53	32,72	55	32,54	2	0	3,78	0,00
Загальна чисельність працівників	158	100	162	100	169	100	4	7	4,32	2,53

Найбільша частка серед вікової структури за аналізований період припадає на працівників віком від 30 років і більше (2020 рік – 32,91%, 2021 рік – 32,72%, 2022 рік – 32,54%).

Найменша частка серед вікової структури за аналізований період припадає на працівників віком до 20 років (2020 рік – 15,82%, 2021 рік – 14,43%, 2022 рік – 14,79%).

Зростання у віковій структурі відбулися за такими категоріями: 20-25 років у 2022 році на 3 особи; у 2021 році на 1 особу; 25-30 років у 2022 році на 4 особи; 30 років і більше у 2021 році на 1 особу; у 2022 році на 2 особи.

2.2 Аналіз фінансового потенціалу підприємства

Розпочнемо оцінку діяльності ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» з аналізу основних економічних показників за період, що аналізується. Дані занесемо до аналітичної табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка основних показників діяльності ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ»

№	Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відхилення, +/-		Темп приросту, %	
					2022/2021	2021/2020	2022/2021	2021/2020
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	27779	28426	20828	-7598	647	-26,73	2,33
2	Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	28487	31985	24641	-7344	3498	-22,96	12,28
3	Валовий прибуток, тис.грн.	-708	-3559	-3813	-254	-2851	-7,14	4,03
4	Чистий прибуток (збиток), тис.грн.	-4240	9194	-3077	-12271	13435	-133,47	316,86
5	Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	1659	3905	7877	3972	2249	101,72	35,56
6	Запаси, тис.грн.	352	360	522	162	8	45,00	2,27
7	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис.грн.	12514	11430	10923	-507	-1084	-4,44	-8,66
8	Власний капітал, тис.грн.	16345	16345	18828	2483	0	15,19	0,00
9	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис.грн.	20146	15278	17026	1748	-4868	11,44	-24,16

З табл. 2.4 видно, що:

- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2021 році становила 28426 тис. грн., що на 647 тис. грн. (2,33%) більше, ніж у попередньому році. У 2022 році відбулося зменшення чистого доходу від реалізації послуг внаслідок зменшення обсягу реалізації паперової продукції внаслідок війни з РФ;

- собівартість реалізованої продукції у 2021 році зросла на 3498 тис. грн. (12,28%) у порівнянні із 2020 роком. У поточному році прослідковується зниження даного показника, внаслідок зменшення обсягу реалізації паперової продукції

- валовий прибуток (збиток) підприємства у 2021 році становив -3559 тис. грн., що на -2851 тис. грн. більш, ніж у попередньому році. Такі зміни рахуємо негативними;

- у досліджуваного підприємства упродовж 2020 р. та 2022 р. був присутній збиток, лише у 2021 році був присутній чистий прибуток у розмірі 9194 тис. грн. Дану тенденцію характеризуємо як негативну, адже витрати перевищують доходи, які отримує підприємство внаслідок реалізації господарської діяльності;

- середньорічна вартість основних засобів у 2021 році становила 3905 тис. грн., що на 2249 тис. грн. (35,56%) більше, ніж у 2020 році. У 2022 році даний показник зріс за рахунок оновлення основних засобів підприємством;

- дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги у 2021 році зменшилась у порівнянні із 2020 роком на 1084 тис. грн. (8,66%). Зниження значення даного показника у 2022 році на 507 тис. грн. відбулося за рахунок швидшого погашення заборгованості дебіторами;

- кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги у 2021 році зменшилась на 4868 тис. грн. (24,16%) у порівнянні із попереднім періодом у зв'язку із виплатою коштів кредиторам.

Величина прибутку від комерційної діяльності ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» у 2021 році становила – 9194 тис. грн., у 2020 році – збиток – 4240 тис. грн. Спостерігається отримання чистого прибутку у 2021 році, на противагу збиткам, що були присутні у 2020 р.

Це можна пояснити покращення зовнішніх умов функціонування (зменшення кризових явищ, спричинених пандемією Covid-19, стабілізація матеріального становища споживачів послуг).

Таблиця 2.5

Оцінка конкурентоспроможності ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» за
2020–2022 роки

№	Показник	Рекоменд. значення	2020	2021	2022	2022/2021	
						Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
1	Конкурентоспроможність послуг	↑	0,69	0,72	0,81	0,09	12,50
2	Загальний коефіцієнт конкурентоспроможності підприємства	↑	0,45	0,49	0,54	0,05	10,20

Видно, що загальне значення конкурентоспроможності ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» у 2022 році збільшилося порівняно із 2021 роком. Таку динаміку характеризуємо, як позитивну (це відбулося за рахунок позитивного значення коефіцієнта поточної ліквідності та коефіцієнта забезпечення власними коштами).

Майно підприємства складається з основних засобів та обігових коштів, а також цінностей, вартість яких відображена в балансі товариства. ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» має самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші види рахунків в банках; круглу печатку зі своїм найменуванням.

Основні техніко-економічні показники підприємства приведені в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Основні техніко-економічні показники підприємства

Показник	Значення
Обсяг продажів	14,168млн. грн
Рентабельність	230%
Чистий прибуток	186 тис. грн
Витрати на виробництво	8,16млн. грн
Коефіцієнт ліквідності	15
Коефіцієнт фінансової стійкості	12

Загалом середня кількість працівників на ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» складає 169 осіб. Оскільки на підприємстві налагоджена система внутрішньогосподарського зв'язку між відділами, це забезпечує його безперервне і ефективне функціонування [35].

Аналіз витрат на виробництво і реалізацію продукції ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» наведено у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз витрат на виробництво і реалізацію продукції ПРАТ
«КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ»

Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Відхилення 2022/2021		Відхилення 2021/2020	
				сумі, тис.грн	темп зрос., %	сумі, тис.грн	темп зрос., %
1	2	3	4	5	6	7	8
Матеріальні затрати	20565	24667	15446	-9221	-37,38	4102	19,95
Витрати на оплату праці	7719	7856	9768	1912	24,34	137	1,77
Відрахування на соціальні заходи	1652	1702	2063	361	21,21	-250	-15,13
Амортизація	577	468	767	299	63,89	-109	-18,89
Інші операційні витрати	4972	4049	952	-3097	-76,49	-923	-18,56
Разом	35485	38772	28996	-9776	-25,21	3287	9,26

Отже, аналіз засвідчив зменшення витрат на виробництво та реалізацію продукції у 2022 році. Зокрема, матеріальні витрати у 2022 році знизились на 9221 тис. грн. Це пов'язано із зменшенням собівартості паперової продукції на початку року, через війну з РФ.

Витрати на оплату праці зросли – на 1912 тис. грн. Такі зміни викликані підвищенням мінімальної заробітної плати наприкінці 2021 року.

Інші операційні витрати – зменшились на 3097 тис. грн. Це пов'язано із зменшенням кількості знецінених запасів, відсутності фінансових санкцій у поточному році.

У табл. 2.8 наведено аналіз показників ліквідності ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ».

Таблиця 2.8

Аналіз показників ліквідності балансу ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ»

Показники [38, с. 351]	Позначення, розрахунок	2020	2021	2022
1. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	2А / ЗП	0,27	0,78	0,18
2. Коефіцієнт критичної (проміжної) ліквідності	(ДЗтпр + ДЗ розр + ГЗ + ПФІ) / ЗП	0,23	0,70	0,20
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	ГЗ / ЗП	0,001	0,002	0,001

Коефіцієнт поточної ліквідності характеризує якою мірою поточні зобов'язання забезпечуються поточними активами, тобто скільки грошових одиниць поточних активів припадає на одну грошову одиницю поточних зобов'язань.

Теоретичне значення цього показника 1,5-2,5 [35, с. 54]. У нашому випадку показники не відповідають нормативному значенню.

Коефіцієнт критичної ліквідності допомагає оцінити можливість погашення підприємством короткострокових зобов'язань у випадку його критичного стану. Оптимальне значення цього показника лежить в діапазоні 0,7-0,8.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яку частину короткострокової заборгованості воно може погасити в поточний момент або найближчим часом.

Теоретично достатнім вважається, якщо даний коефіцієнт не нижче 0,2. У нашому випадку умова не виконується, що є негативним.

Динаміка показників ділової активності ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» наведено у табл. 2.9.

Коефіцієнт інвестиційної активності у 2022 році зменшився у порівнянні із 2021 роком на 0,003. Це свідчить про зменшення інвестицій у загальній частці активів підприємства.

Таблиця 2.9

Динаміки показників ділової активності діяльності ПРАТ

«КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ»

№	Показник	Формула для розрахунку	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, +/-		Темп приросту + / -	
						2021/ 2020	2022/ 2021	2021/ 2020	2022/ 2021
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Коефіцієнт інвестиційної активності	Інвестиції / загальні активи	0,003	0,013	0,010	0,007	-0,003	233,3	30,00
2	Частка нової техніки в загальній вартості машин та обладнання, %	Вартість нового обладн. / Загальна вартість машин та обладн.	10	17	12	2	-5	20,00	41,68
3	Індекс рентабельності інвестицій, %	Вхідний грошовий потік в інтервалі часу / Капітальні затрати на реалізацію проекту	0,10	0,15	0,11	0,01	-0,04	10,000	36,67

Частка нової техніки у загальній вартості машин та обладнання має позитивну тенденцію до зростання з року в рік, так у 2022 році даний показник зменшився на 5% у порівнянні із попереднім.

Індекс рентабельності інвестицій щороку зменшується у 2022 році.

Це означає, що чим менше значення цього показника, тим нижча віддача грошової одиниці, інвестованої в даний проект.

2.3 Проблеми формування й реалізації фінансового потенціалу підприємства та напрями їх вирішення

Одним із важливих шляхів удосконалення фінансового стану є мобілізація внутрішніх резервів. Це:

- 1) проведення реструктуризації активів підприємства;
- 2) сукупність заходів, пов'язаних зі зміною структури та складу активів балансу;
- 3) перетворення в грошову форму наявних матеріальних та фінансових активів підприємства [80, с. 91-92].

Внутрішні резерви підприємства складаються з явних та прихованих. Виявлення явних резервів здійснюється через ліквідацію: втрат окремих видів ресурсів, перевищення норм їх витрачання.

Особливу увагу необхідно звернути увагу на приховані резерви. Приховані резерви – частина капіталу, що ніяк не відображена в балансі. Розмір прихованих резервів балансу дорівнює різниці між балансовою вартістю окремих майнових об'єктів підприємства та їх реальною вартістю.

Шляхами покращення фінансового стану підприємства через виявлення прихованих резервів є: здача в оренду основних фондів, які не повною мірою використовуються у робочому процесі; використання зворотного лізингу.

Одним з основних напрямів пошуку резервів є зменшення вихідних грошових потоків через зниження собівартості продукції та витрат, джерелом покриття яких є прибуток. На кожному підприємстві, залежно від його особливостей, можуть бути різними набір факторів, які впливають на собівартість [81, с. 35-40].

Щоб задовільнити фінансовий стан підприємства необхідно систематично проводити аналіз фінансів підприємства та усунути наявні недоліки.

Для поліпшення оцінки фінансового стану підприємства можна запропонувати наступні шляхи: адаптувати методики аналізу до потреб підприємств; вдосконалювати теоретичні засади формування та реалізації

інформаційної системи підприємства; розробляти методичне забезпечення процесу прогнозування фінансового стану підприємства.

Відповідно, до проведеного нами дослідження на підприємстві, інновації здійснюються, але дуже повільно. Впровадження інновацій на підприємстві знаходиться в компетенції директора, він ж відповідають за їх бюджетування та фінансування, хоча ініціювати інновації може, теоретично, будь-який співробітник.

Рис. 2.3. Динаміка інноваційних витрат ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ»

Основними інноваціями, які ули проведені ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» упродовж аналізованого періоду є:

- впровадження CRM системи;
- застосування соціальних мереж для об'єднання споживачів, щоб створити дружню атмосферу.

Резюмуючи, можна стверджувати, що в даний час управління інноваційним розвитком підприємства можна оцінити як задовільний, оскільки присутня плановість інновацій, інноваційні стратегії, кошторисне оформлення інновацій тощо.

Отже, директору ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» потрібно переглянути можливі варіанти «перезавантаження» інноваційної діяльності з метою примноження своїх фінансових результатів.

У табл. 2.10 представлена оцінка рентабельності ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» за 2020-2022 рр.

Таблиця 2.10

Оцінка рентабельності ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» за міжнародними вимірниками

Показники [38, с. 353]	2020, %	2021, %	2022, %
ROA (рентабельність активів)	-2,56	2,31	-1,84
ROTA (рентабельність сукупних активів)	-1,53	1,45	-1,27
RONA (рентабельність чистих активів)	-5,11	4,98	-4,39
ROCE (рентабельність використовуваного капіталу)	-7,27	6,73	-4,99
ROE (рентабельність власного капіталу)	-5,41	4,52	-3,61

З даних табл. 2.10 видно, що показники рентабельності досліджуваного підприємства збільшились. Таку тенденцію охарактеризуємо як позитивну. Отже, у 2021 році підприємство було рентабельним. А у 2022 році – збитковим. Це пов'язано із отриманням чистого прибутку у 2021 році, та чистого збитку у 2020 р. та 2022 р. Понесені витрати від операційної та фінансової діяльності підприємства перевищують отриманні доходи.

Зниження рентабельності підприємства свідчить про погіршення результатів діяльності. Це відбувається за рахунок таких чинників: перевищення понесених витрат над отриманими доходами; зменшення обсягу реалізації паперової продукції (через проблеми з енергопостачанням, внаслідок руйнації енергоструктури по території України).

Для підвищення показників фінансового стану ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» пропонуємо:

- проводити систематичне підвищення ефективного: управління запасами (оптимізації залишків на складі, щоб знизити період обороту, але не створювати дефіцит);

- управління дебіторською заборгованістю (оптимізації її розміру, як через укладені з покупцями договори, включаючи використання кредитної політики, так і через використання системи факторингу);

- управління кредиторською заборгованістю (через можливість відстрочки платежу, якщо такі умови можливі у відносинах з постачальниками, щоб фінансувати залишки запасів і дебіторської заборгованості);

- управління позиковими засобами (залучення їх тільки в міру необхідності, в достатній кількості, зі своєчасним і швидким погашенням); управління ціною політикою (щоб забезпечувати норму прибутку при конкурентоспроможності до пропозицій інших організацій);

- вдосконалення процесів діяльності (щоб знизити витрати на продаж, адміністративні витрати в діяльності організації торгівлі, тим самим збільшивши прибуток і рентабельність).

У ході аналізу діяльності досліджуваного підприємства було з'ясовано, що системі стратегічного планування діяльності можна дати таку характеристику:

- інформаційній базі, яка є на даний момент на підприємстві, бракує децентралізації у прийнятті рішень щодо управління діяльністю;

- у ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» не проводять детальне планування на середньострокову та довгострокову перспективу;

- немає єдиної бази планової та фактичної інформації, що створює складнощі під час аналізу фактичних відхилень. Для проведення аналізу фактичні дані доводиться вводити в Excel вручну, але великий обсяг договорів складно переносити. Отже, дана система не є ефективною.

Таким чином, в результаті аналізу системи стратегічного планування маркетингової діяльності у ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ», було виділено дві проблеми:

- зайві часові витрати за рахунок великої кількості коригувань програм;
- недостатня автоматизація даного процесу.

Дієвими інструментами, які дозволяють підвищити ефективність господарської діяльності підприємства є інформаційні системи. Зокрема, такий важливий процес, як фінансове планування.

Адже, використання програмного забезпечення полегшує процес фінансового планування, значно підвищує його ефективність та результативність, спрощує виконання розрахунків та дозволяє наочно показати результати планування [31, с. 40].

При виборі програмного забезпечення слід розглядати його функціональні можливості та їх затребуваність у певному бізнес. Якщо набір можливостей програми відповідає всім вимогам та стратегії бізнесу, вибір цієї системи буде оптимальним.

Враховуючи особливості діяльності ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ», до типових вимог, що висуваються до програмного забезпечення відносять [36, с. 15]:

- укладання бюджету, розрахунок ставки доходу в нинішніх економічних умовах;
- фінансування;
- аналіз доходів;
- аналіз витрат на зміст майна складу на підприємстві;
- інформація про клієнтів;
- фінансові дані;
- управління ризиками;
- інвестиції;
- фінансове планування.

Перелічені вимоги вважатимемо базовими.

Для ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» найбільш оптимальним програмним забезпеченням буде «FPlan Professional Advisor+».

Дана платформа створена для такого типу підприємства, як ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ», вона складається із 9 основних модулів та 9 спеціальних [36, с. 6.]

Дана програма дозволяє інтегрувати дані і здатна виконувати складні обчислення; гнучка при обробці відстежуваних ситуацій і простота у використанні.

Очікуванні ефекти від впровадження «FPlan Professional Advisor+» у ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» наведені на рис. 2.4.

Рис. 2.4. Очікуванні ефекти від впровадження «FPlan Professional Advisor+» у ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ»

Відтак, впровадження «FPlan Professional Advisor+» у ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» принесе такі очікувані ефекти.

1. Підвищить чіткість планування поточної і майбутньої фінансової ситуації на підприємстві з точки зору оцінки трьох найважливіших показників: прибутку, залишків грошових коштів і результатів фінансових потоків.

2. Прогнози дозволять з більшою точністю забезпечувати необхідними фінансовими ресурсами виробничої, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.

3. Автоматизація планування сприятиме формуванню достовірної інформації щодо визначення шляхів ефективного вкладання капіталу, оцінки ступеня раціонального його використання.

Порівняння фактичних та прогнозованих (панових) показників від впровадження «FPlan Professional Advisor+» у ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ», можна спостерігати підвищення планового чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» на 8,5% у 2022 році проти 2021 року.

План: 2022/2021 (тис. грн.): $30850 - 28426 = 2424$ (тис. грн.);

Впровадження «FPlan Professional Advisor+» дозволить звільнити від рутинних робіт співробітників ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» на 15-20%. В свою чергу, цей же час можна спрямувати на аналіз фінансових планів та формування стратегії розвитку підприємства.

Вартість впровадження «FPlan Professional Advisor+» складає 150 тис. грн, тобто, для ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» термін її окупності дорівнює менше ніж 5 місяці використання [36, с. 18].

Проведемо аналіз впливу запропонованих заходів на основні техніко-економічні показники роботи у ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Техніко-економічні показники роботи у ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ»

Показники	Одиниця вимірювання	До впровадження проекту	Після впровадження проекту	Відхилення від звітнього року	
				абсолютне	відносне, %
Коефіцієнт використання потужності		1,01	1,00	-0,01	0,99
Рентабельність виробництва	%	0,068	0,074	0,006	8,83
Витрати на 1 грн виробленої продукції	коп.	0,86	0,83	-0,03	3,49
Фондовіддача	грн./грн	4,62	4,85	0,23	5,00
Капітальні вкладення (початкові інвестиції), всього	тис. грн	150	-	-150	-100,00
Термін окупності початкових інвестицій	місяців	-	5	5	100,00

Таким чином, впровадження «FPlan Professional Advisor+», збільшить обсяг реалізації послуг на 8,43%, прибуток від операційної діяльності на 27,50 тис. грн. Дана програма дозволить скоротити чисельність працівників планово-економічного відділу.

Методика бюджетування за допомогою «FPlan Professional Advisor+» полягає у послідовному виконанні наступних кроків:

- початкове налаштування підсистеми, що складається з налаштування довідників, моделі бюджетування, форм бюджетних звітів та кроків бюджетного процесу;
- введення планових даних у підсистему бюджетування;
- запуск та контроль бюджетних процесів;
- контроль за виконанням бюджетів.

У «FPlan Professional Advisor+» механізм формування планових та фактичних показників бюджетів реалізовано за допомогою типових фінансових операцій (ТФО) для різних регістрів управлінського обліку (план, факт і т.п.), налаштування яких здійснюється на початковому етапі.

На етапі формування планових бюджетів у «FPlan Professional Advisor+» є можливості автоматичного заповнення їх за налаштованими формулами, інтерактивного введення значень з клавіатури або завантаження даних у форму із зовнішнього Excel-файлу.

Бюджетні форми мають вбудовану можливість розшифровки значень статей і показників, що розраховуються і заповнюються деталізуючими звітами.

У «FPlan Professional Advisor+» відображення господарських операцій для бюджетування організовано за допомогою механізму рознесення всіх господарських документів у книги планових та фактичних фінансових операцій за допомогою механізму ТФО.

Весь процес бюджетування у «FPlan Professional Advisor+» можна контролювати за допомогою різних діаграм, оборотних відомостей за статтями та показниками бюджетів, а також за допомогою аналізу виконання будь-якого бюджету у будь-якому аналітичному розрізі.

На завершальному етапі налаштування процесу бюджетування «FPlan Professional Advisor+» описується бюджетний регламент ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ», який для наочності можна представити у вигляді блок-схеми. Це реалізується у модулі «Документообіг».

Висновки розділу 2

В ході наукового дослідження розроблено алгоритм стратегічного управління стійким інноваційним розвитком підприємства, що забезпечить ефективність діяльності та запропоновано стратегію стійкого інноваційного розвитку, яка орієнтована на довгострокову перспективу.

Інвестиційну та зовнішньо-економічну діяльність ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» необхідно розвивати. Це зумовлено тим, що саме завдяки даним різновидам діяльності підприємства виходять у перші рядки на ринку конкурентів.

Для того, щоб керівники підприємств відображали фактичні доходи та витрати ми пропонуємо створити ефективний операційний менеджмент. Для підвищення показників фінансового стану ПРАТ «КЛАВДІЄВСЬКИЙ ДЕЗ» пропонуємо: проводити систематичне підвищення ефективного: управління запасами (оптимізації залишків на складі, щоб знизити період обороту, але не створювати дефіцит); управління дебіторською заборгованістю (оптимізації її розміру, як через укладені з покупцями договори, включаючи використання кредитної політики, так і через використання системи факторингу); управління кредиторською заборгованістю (через можливість відстрочки платежу, якщо такі умови можливі у відносинах з постачальниками, щоб фінансувати залишки запасів і дебіторської заборгованості); управління позиковими засобами (залучення їх тільки в міру необхідності, в достатній кількості, зі своєчасним і швидким погашенням); управління ціновою політикою (щоб забезпечувати норму прибутку при конкурентоспроможності до пропозицій інших організацій); вдосконалення процесів діяльності (щоб знизити витрати на продаж, адміністративні витрати в діяльності організації торгівлі, тим самим збільшивши прибуток і рентабельність).

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Результати проведеного дослідження фінансового потенціалу підприємств під впливом інновацій дають підстави сформулювати такі теоретично-методичні та практичні висновки:

1) у науковому середовищі відсутній єдиний підхід до визначення поняття «фінансовий потенціал підприємства». На нашу думку, у найзагальнішому розумінні, фінансовий потенціал підприємства – це енергетичний потенціал фінансової системи, що забезпечує її саморозвиток, самозбереження, самостійкість.

Розгорнуте визначення поняття фінансового потенціалу, з позицій його економічної суті, буде наступним: фінансовий потенціал підприємства – це здатність підприємства здійснювати фінансову роботу з акумуляції, віддачі, витрачання фінансових ресурсів за рахунок свого становища (фінансового, економічного, територіального та ін.) щодо інших підприємств, а також за рахунок будь-яких інших властивостей самої фінансової системи конкретного підприємства.

2) встановлено, що управління фінансовим потенціалом підприємства полягає в реалізації та розвитку наявного потенціалу та тісно пов'язано з інноваційними процесами, що відбуваються на підприємстві, оскільки для ефективного управління потенціалом необхідно за допомогою управлінських впливів змінювати різні аспекти функціонування підприємства, що відповідає прийнятому в економічній науці змісту категорії «інновації». Інноваційне управління економічним потенціалом підприємства зумовлене цілями підприємствами та доступними ресурсами щодо їх досягнення, що визначає цільові показники, що визначають потенціал підприємства та його масштаб відповідно.

3) було запропоновано рейтингову (комплексну) оцінку фінансового потенціалу підприємства. Подальший розвиток методик оцінки фінансового потенціалу підприємств доцільно за такими напрямками:

- розробка та застосування показників, що аналізують рух та ефективність грошових потоків підприємства;

- впровадження ієрархічної методики структурування фінансового потенціалу підприємства за рівнями, які відповідали б напрямкам менеджменту: оперативному, тактичному та стратегічному;

4) з'ясовано, що на ПрАТ «Клавдієвський ДЕЗ» інновації здійснюються, але дуже повільно. Основними інноваціями, які були проведені підприємством упродовж аналізованого періоду є:

- впровадження CRM-системи;
- застосування соціальних мереж для об'єднання споживачів, щоб створити дружню атмосферу.

Резюмуючи, можна стверджувати, що в даний час управління інноваційним розвитком підприємства можна оцінити як задовільний, оскільки присутня плановість інновацій, інноваційні стратегії, кошторисне оформлення інновацій тощо;

5) для підвищення показників фінансового стану ПрАТ «Клавдієвський ДЕЗ» запропоновано проводити систематичне підвищення ефективності управління запасами (оптимізації залишків на складі, щоб знизити період обороту, але не створювати дефіцит); управління дебіторською заборгованістю (оптимізації її розміру, як через укладені з покупцями договори, включаючи використання кредитної політики, так і через використання системи факторингу); управління кредиторською заборгованістю (через можливість відстрочки платежу, якщо такі умови можливі у відносинах з постачальниками, щоб фінансувати залишки запасів і дебіторської заборгованості); управління позиковими засобами (залучення їх тільки в міру необхідності, в достатній кількості, зі своєчасним і швидким погашенням); управління ціновою політикою (щоб забезпечувати норму прибутку при конкурентоспроможності до пропозицій інших організацій); вдосконалення процесів діяльності (щоб знизити витрати на продаж, адміністративні витрати в діяльності організації торгівлі, тим самим збільшивши прибуток і рентабельність);

б) для правильної оцінки поточної ситуації і пошуку конкурентних переваг підприємству необхідно аналізувати наявний фінансовий потенціал, виявляти резерви підвищення ефективності його використання.

Застосування розробленої методики оцінки фінансового потенціалу підприємства під впливом інновацій дозволить його менеджменту реально оцінити ресурси компанії при підготовці інноваційних проектів і програм, уникнути нерациональних витрат, визначити подальші стратегічні напрями.

Список використаної літератури

1. Ареф'єв С.О. Резерви підвищення ефективності використання фінансового потенціалу підприємства. IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми інноваційного розвитку кластерного підприємництва в Україні». С. 128-134.
2. Белінська О.В. Сутність фінансового потенціалу підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2012. № 4. Т. 3. С. 267–271. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2012_4_3/267-271.pdf.
3. Бова В.А., Хринюк О.С. Сутність фінансового потенціалу підприємства. Актуальні проблеми економіки та управління. 2017. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/102585/97661>.
4. Бикова В. Г. Оцінка та управління фінансово-економічним потенціалом підприємств: монографія. Д.: Наука і освіта, 2016. 180 с.
5. Васюренко О.В., Гнип Н.О. Планування фінансового потенціалу підприємства в посткризових умовах. URL: <http://fkd.org.ua/article/view/28938>.
6. Глущенко В.В. Концептуальні основи формування фінансового потенціалу суб'єктів господарювання в Україні. Фінансовий потенціал суб'єктів господарювання як чинник сталого розвитку ринкової економіки: матеріали Всеукраїнської наук.- практич. Конференції (Харків, 1 лютого 2013 р.). Х., 2013. С. 13–25
7. Газуда М. В., Індус К. П., М. Ю. Лалакулич. Детермінанти формування і удосконалення системи управління фінансовим потенціалом України. Ужгород: Видавництво «ФОП Сабов А.М.». 220 с.
8. Гринчуцкий В.І. Теоретичні аспекти формування механізму нарощування фінансового потенціалу підприємств. СХІДНА ЄВРОПА: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ. Випуск 3 (20) 2019. С. 177-182.
9. Дикань В. Л. Стратегічне управління. К.: Центр учбової літератури, 2013. 272 с.

10. Косова Т. Д., Соломіна Г. В. Фінансова безпека механізму функціонування інститутів спільного інвестування. Причорноморські економічні студії, 2019. Вип. 46. Ч. 1. С. 57–61.
11. Кузенко Т. Б. Сабліна Н. В. Методичні підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства. Актуальні проблеми економіки, 2015. № 4. С. 123-130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2015_4_16
12. Ладунка І.С., Кучеренко Є.А. Шляхи покращення фінансового стану підприємств в сучасних економічних умовах. Економіка і суспільство 2016. № 15. С. 185–188.
13. Ляхович Л.А. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та управління. Інфраструктура ринку. Випуск 22. 2018. С. 92-98.
14. Маршук Л.М. Принципи формування фінансово-ресурсного потенціалу підприємства. Вісник ХДУ. Серія «Економічні науки». 2016. URL: <http://www.ej.kherson.ua/index.php/arkhiv-vidannya/2014?id=56>.
15. Мулик Т.О., Григораш М.В. Діагностика підприємства під час фінансової кризи як складник антикризової політики. Бізнес-навігатор. 2018. Вип. 5. С. 160-163.
16. Нусінов В. Я., Семеняка Т. В. Експрес-діагностика фінансового стану підприємства з метою попередження кризи. Управління розвитком, 2015. № 2. С. 65-71.
17. Турчак В. В. Методика оцінки фінансового потенціалу підприємства в сучасних умовах господарювання. Молодий вчений. 2014. № 8 (11). С. 49–52.
18. Толпежніков Р.О. Сутність та методика оцінювання фінансового потенціалу підприємства. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: збірник наукових праць: у 2-х вип.; ПДТУ. Маріуполь, 2013. Вип. 2. Т. 1. С. 277–282
19. Рзаєв Г.І., Жовтівська О.В. Фінансовий потенціал підприємства та напрямки його оцінки. Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. 2014. URL: <http://visnykonu.od.ua/index.php/uk/arkhiv-vidannya?id=99>
20. Саковець Л. В. Стратегія управління фінансовим потенціалом

підприємства. Фінанси очима студентів. Збірник матеріалів студентської науковопрактичної конференції (листопад 2020 року). Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020.

21. Саух І.В. Фінансовий потенціал підприємства: принципи та особливості його формування. Бізнес Інформ. 2015. № 1. URL: [http://www.businessinform.net/annotated-catalogue/?year=&abstract=2015_01_0\(&ua&stqa=40](http://www.businessinform.net/annotated-catalogue/?year=&abstract=2015_01_0(&ua&stqa=40).

22. Скриньковський Р.М., Семчук Ж.В., Візняк Ю.Я., Горічко Х.І. Діагностика фінансового стану підприємства з метою попередження кризи та ідентифікації банкрутства. Бізнес Інформ, 2016. № 2. С. 165-172.

23. Хринюк О. С. Сутність фінансового потенціалу підприємства. Актуальні проблеми економіки та управління. 2017. №11.1–9 с.

24. Хринюк О. С. Механізми управління фінансовим потенціалом підприємства. Ефективна економіка. 2017. №11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5883> (дата звернення: 08.07.2023).

25. Формування фінансового потенціалу підприємства / Г.О. Партин, Р.І. Задерецька, О.В. Граціян. Ефективна економіка. 2016. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4754>.

26. Чобіток В. І., Астапова О. В. Розробка стратегії управління фінансовим потенціалом підприємств: Вісник економіки транспорту і промисловості, 2015. №49. URL: <http://btie.kart.edu.ua/article/view/51137> (дата звернення 22.06.2023)

27. Ярошевська О. В. Механізми формування капіталу суб'єктів господарювання в умовах розвитку фондового ринку України: монографія. Краматорськ: Донбаська державна машинобудівна академія, 2018. 516 с.

28. Касич А. О. Theoretical and methodical foundations of sustainable management in modern companies / Касич А., Вохозка М. //Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2017. – №2. – с. 298-305.

29. Квятковська Л. А. Реалізація принципів концепції стійкого інноваційного інноваційного розвитку в діяльності підприємства / Л. А. Квятковська // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – Вип. 1. – С.

85–89. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/jpdf/Vsed_2013_1_14.pdf.

30. Клейнер Г.Б. Системная экономика как платформа развития современной экономической теории [Электронный ресурс] / Г.Б. Клейнер // Вопросы экономики. — 2013. — № 6 — Режим доступа: <http://kleiner.ru/skrepk/sp-2013.pdf>.

31. Климонтович Ю. М. Без формул о синергетике / Ю. М. Климонтович. – Мн. : Высшая школа, 1985. – 231 с.

32. Коласс Б. Управление финансовой деятельностью предприятия. Проблемы, концепции и методы: Пер. с франц./ Под ред. проф. Я. В. Соколова. – М.: Финансы, ЮНИТИ, 1997. – 576 с.

Корягіна С. В. Економічна оцінка та планування життєвого циклу розвитку підприємства: Автореф. дис. ... канд. екон. наук. – Львів: Вид-во НУ "Львівська Політехніка", 2004. – 21 с.

33. Колотій В. О. Особливості стійкого інноваційного інноваційного розвитку підприємств торгівлі в умовах активізації інноваційної діяльності [Електронний ресурс] / В. О. Колотій // Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно-економічного університету. – 2011. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Znphktei/2011_2/statti_2/koloti/koloti.htm.

34. Кориков А.М., Сафьянова Е.Н. Основы системного анализа и теории систем. – Томск: Изд-во Томского ун-та, 1989. — 207 с.

35. Корягіна С. В. Економічна оцінка та планування життєвого циклу розвитку підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук / С. В. Корягіна. – Львів, 2004. – 21 с.

36. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Основы менеджменту: Підручник. – К.: Академвидав, 2003. – 416 с.

Мильнер Б. З. Теория организации: Учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ИН- ФРА-М, 2002. – XVIII, 558 с.

37. Кучерова Е.Н. Теоретические основы разработки механизма устойчивого развития предприятия [Электронный ресурс] / Е.Н. Кучерова. –

Режим доступа: http://vfmgiu.ru/files/23_03_2007_12.pdf

38. Кучерявый А. В. Стратегическая устойчивость предприятия: понятие и составляющие / А. В. Кучерявый // Надежность. – 2005. – № 1. – С. 14–18.

39. Лясковская Е. А. Экономическая устойчивость производственных предприятий: понятия, факторы, виды / Е.А. Лясковская // Вестник Южно-Уральского государственного университета. Серия: Экономика и менеджмент. — 2008. — № 5. — С. 40-45

40. Масленко Ю. В., Кульбака Н. А. Устойчивое развитие предприятия – фактор экономической безопасности. – [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://masters.donntu.edu.ua/2002/fem/kulbaka/lib/s3.htm>

41. Мохонько Г. А. Оцінювання стратегічної стійкості підприємств видавничо-поліграфічної галузі в умовах нестабільного середовища [Електронний ресурс] / Г. А. Мохонько. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=24..>

42. Паршин Ю.І. Стратегія забезпечення стійкого інноваційного інноваційного економічного розвитку національного господарства : теорія, методологія і практика : [монографія] / Ю.І. Паршин. – Дніпропетровськ : Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 408 с.

43. Підліснюк В. Сталий розвиток суспільства: роль освіти. Путівник / В. Підліснюк [та ін.]. – К. : СПД «Ковальчук», 2005. – 88 с.

44. Погорелов Ю. С. Категорія розвитку та її експлейнарний базис / Ю. С. Погорелов // Теоретичні та прикладні питання економіки. – К. : 2012. – Вип. 27, т. 1. – С. 30–34.

45. Поліщук О. А. Теоретико-методологічні основи оцінки економічної стійкості сільськогосподарських підприємств // Економіка: проблеми теорії та практики. – Д., 2007. – Вип. 225, Т.2. – С. 367-374.

46. Пономаренко В. С. Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи: Монографія / В. С. Пономаренко, О. М. Тридід, М. О. Кизим. – Х. : Видавничий Дім «ІНЖЕК», 2003. – 328 с.

47. Резник С. Д. Введение в менеджмент: учеб. пособие для студентов

вузов / С. Д. Резник, И.А. Игошина; ред. С. Д. Резника. – 2-е изд., доп. – М.: ИНФРА-М, 2016. – 416с.

48. Родионова В. М. Финансовая устойчивость предприятия в условиях инфляции [Текст] / В. М. Родионова, М. А. Федотова. – М.: Изд-во «Перспектива», 1995. – 169 с.

49. Malthus T. An Essay on the Principle of Population / T. Malthus. – London : J. Johnson, in St. Paul's Church-yard, 1798. – 126 p.

50. Our Common Future. Report of the World Commission on Environment and Development. – World Commission on Environment and Development, 1987. – Available from:<<http://www.worldinbalance.net/agreements/1987-brundtland.php>>

51. Responsibility and Change Sustainability Report 2018 [Електронний ресурс].–Режим доступу :<http://sustainabilityreport2018.volkswagenag.com/home.html>

52. Rostow W. The Stages of Economic Growth: A Non-Communist Manifesto / W. Rostow. – [3rd ed.]. – Cambridge University Press, 1990. – 272 p.

53. Smida [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://smida.gov.ua/>

54. Sustainability management in business enterprise. Concepts and Instruments for Sustainable Organisation Development (2002).Commissioned by the Federal Ministry for the Environment, Nature Conservation and Nuclear Safety [Електроннийресурс].– Режим доступу: http://www2.leuphana.de/umanagement/csm/content/nama/downloads/pdf-dateien/nmu_fs_engl_final.pdf

55. Алексеева М. Б. Основы теории систем и системного анализа: [учебн. пособ.] / М. Б. Алексеева, С. Н. Балан. – СПб. : СПГРИЭУ, 2002. – 55 с.

56. Бурда А. І. Методичні підходи до оцінювання впливу складників тріади потенціалу на сталий розвиток підприємства // науковий вісник НЛТУ України: зб. наук.-техн. пр. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.12.

57. Васильчук І. П. Оцінка діяльності корпорацій в контексті стійкого інноваційного інноваційного розвитку / І.П. Васильчук // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – Вип. 2. - С. 39-44.

58. Гейер Э. С. Создание информационной системы предприятия //

Проблемы повышения эффективности функционирования предприятий различных форм собственности. - Донецк: ИЭП НАН Украины. - 1997. - С.190-197.

59. Родионова В. М. Финансовая устойчивость предприятия в условиях инфляции [Текст] / В. М. Родионова, М. А. Федотова. – М.: Изд-во «Перспектива», 1995. – 169 с..

60. Сталій розвиток та екологічна безпека суспільства в економічних трансформаціях / [Андрєєва Н. М., Бараннік В. О., Белашов Є. В. та ін.]; За науковою редакцією д.е.н., проф. Хлобистова Є. В. / РВПС України НАН України, ІПРЕЕД НАН України, СусДУ, ЛНТУ, НДІ СРП. — Сімферополь: ПП "Підприємство «Фенікс», 2010. — 582 с.

61. Сухорукова Т. В. Экономическая устойчивость предприятия / Т.В. Сухорукова // Экономика Украины. — 2001. — № 5. — С. 48-52.

62. Терехов Л. Л. Кибернетика для экономистов [Текст] /Л. Л. Терехов. М.: Финансы и статистика, 1983. – 191с.

63. Тимофєєнко С. А. Забезпечення економічної стійкості національного господарства. - Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/economy/mechanism-of-regulation-of-the-economy/1899-timofenko-ca>.

64. Чурин А. С. Проблемно-ориентированный механизм устойчивого развития: автореф. дисс. канд. экон. наук.: 08.00.05 Экономика и управление народным хозяйством / А. С. Чурин – Воронеж, 2007. – 20 с.

65. Шершньова З. Е. Стратегічне управління: навч. посіб. — К.: КНЕУ, 1999. —384 с.

66. Elkington J. Enter the triple bottom line [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.johnelkington.com/archive/TBL-elkington-chapter.pdf>

67. Бикова В.Г. Оцінка та планування фінансовоекономічного потенціалу підприємств загальнодержавного значення : дис. канд. экон. наук: 08.04.01 / Дніпропетровський національний ун-т. — Д., 2006. — С. 173-187.

68. Бритченко І.Г. Управління потенціалом підприємства. Конспект

лекцій. / І.Г. Бритченко. – Донецьк: ДонГУЕТ, 2005. – 112 с.

69. Євдокимов Ф.І. Дослідження категорії «економічний потенціал промислового підприємства» / Ф.І. Євдокимов, О.В. Мізіна //Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Економічна, 2004.– №75. – С. 54-59.

70. Кунцевич В.О. Поняття фінансового потенціалу розвитку підприємства та його оцінки/ В.О. Кунцевич //Актуальні проблеми економіки, 2004. – №7. – С. 123-130.

71. Лосева С. А. Финансово-инвестиционный потенциал предприятия и его влияния влияние на управление инвестициями. / С.А. Лосева, В.И. Зубова, А.В. Накивайло // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://librar.org.ua/sections_load.php?s=business_economic_science&id=7600].

72. Маслиган О.О. Сутність фінансового потенціалу виробничого підприємства як економічної категорії / О.О. Маслиган // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2009_24/masligan.pdf].

73. Мойсеєнко І.П. Аналіз фінансового потенціалу підприємства. / І.П. Мойсеєнко, Л.А. Мачкур // НУ «Львівська політехніка», 2006. – вип.16.2. – С. 201-206.

74. Назаренко А.С. Теоретичні підходи до визначення сутності економічної категорії «фінансовий потенціал підприємства» / А.С. Назаренко // Економіка фінанси і право, 2009. – №8. – С. 22-29.

75. Парацій О.О. Аналіз фінансового потенціалу підприємства. / О.О. Парацій // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/c6rTyp.pdf].

76. Пузирьова П.В. Управління фінансовим потенціалом підприємств : Автореф. дис. канд. наук: 08.06.01 – 2009. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/338136.html>].

77. Терещенко Е.Ю. Економічна сутність фінансового потенціалу підприємства. / Е.Ю. Терещенко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

[http://www.confcontact.com/2008dec/7_tereschenko.htm].

78. Фомин П.А. Особенности оценки потенциала промышленных предприятий / Фомин П.А., Старовойтов М.К. // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http://www.cfin.ru/management/manufact/manufact_potential.shtml].

79. Костевич О.Д. Фінансовий потенціал як фактор сталого розвитку підприємства / О.Д. Костевич // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Vcndtu/2010_43/32.htm].

80. Марцин В. С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість – основні складові оцінки фінансового стану підприємства / В. С. марцин // економіка, фінанси, право. – 2009, – №7. – С. 26-29.

81. Смачило В. В. Оцінка фінансової стійкості підприємств / В. В. Смачило, Ю. В. Бутникова // економічний простір: збірник наукових праць. – 2008. – №20/2. – С. 35-40.

82. Когут В.В. Розвиток фінансового потенціалу підприємства під впливом інновацій // Тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки (15-19 травня 2023 року). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/>

83. Когут В.В. Роль інноваційних стратегій у розвитку фінансового потенціалу підприємства // Тези IV Міжнародної науково-практична конференція з проблем вищої освіти і науки «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (09-10 листопада 2023 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/>

ДОДАТКИ

Основні теорії та підходи до розвитку та функціонування організації

Теорії Етапи	Б. Коласс	О.Є. Кузьмін і О.Г. Мельник	С.В. Корягіна	Б.З. Мільнер
1	<i>Концептуальний</i> визначення цілей проекту і виявлення шляхів їх досягнення.	<i>Підприємництва</i> організація знаходиться в стадії становлення, формується життєвий цикл продукції.	<i>Зародження</i> організація знаходиться на стадії становлення, цілі є недостатньо чіткими, творчий процес відбувається повільно.	<i>Народження</i> Засновники організації виявляють незадоволені вимоги споживача або соціальні потреби.
2	<i>Оцінювання</i> розгляд попередньо розроблених альтернатив розвитку організації.	<i>Колективності</i> розвиваються інноваційні процеси попереднього етапу, формується місія організації.	<i>Зростання</i> розвиваються інноваційні процеси попереднього етапу, формується місія організації, що відображає її призначення.	<i>Дитинство</i> небезпечний період, оскільки найбільша кількість невдач відбувається протягом перших років після виникнення організації.
3	<i>Виробництва</i> забезпечення проекту ресурсами та сировиною.	<i>Формалізації і управління</i> структура організації стабілізується, вводяться правила, визначаються процедури.	<i>Зрілості</i> структура організації стає більш складною, ієрархічною, формальною, впроваджуються правила, визначаються формальні процедури.	<i>Юність</i> ріст організації здійснюється несистематично, ривками; вона все більше набирає сили, однак координація проводиться нижче оптимального рівня.
4	<i>Операційний</i> в організації налагоджується безпосереднє виробництво робіт, послуг, продукції.	<i>Розробки структури</i> організація збільшує випуск своїх продуктів і розширює ринок надання послуг.	<i>Старіння</i> унаслідок конкуренції, насичення ринку організація відчуває скорочення попиту на свою продукцію або послуги.	<i>Рання зрілість</i> відмітні ознаки цього періоду – експансія, диференціація і, можливо, диверсифікованість.
5	<i>Вивільнення</i> передбачається завершення діяльності за власним бажанням, або реалізація поставленої мети в рамках певного інвестиційного проекту.	<i>Спаду</i> у результаті конкуренції на ринку, в організації зменшується попит на свою продукцію чи послуги.		<i>Розквіт сил</i> організація ставить за мету забезпечення збалансованого росту.
6				<i>Повна зрілість</i> маючи компетентне, але не завжди відповідальне керівництво, організація діє практично сама по собі.
7				<i>Старіння</i> цей етап ніколи б не настав, якби керівництвом організації усвідомлювало необхідність постійного відновлення та удосконалення.
8				<i>Відновлення</i> організація в стані "піднятися з попелу як Фенікс".

Джерело: складено автором за даними [32,35,36]

Сутнісні характеристики поняття «стійкий розвиток підприємства»

Автор	Зміст поняття
1. Формування потенціалу, здатного забезпечити збалансований поточний розвиток без загроз майбутньому	
Бурда А. І. [56]	Наявність потенціалу стійкого інноваційного інноваційного розвитку, локальні складники якого забезпечують несуперечливий, збалансований, гармонійний розвиток соціально-економічної системи, і шляхом адаптивності та гнучкості, ефективного його використання для нейтралізації зовнішніх дестабілізаційних чинників і створених конкурентним середовищем загроз без ризику для життєдіяльності підприємства.
Кучерова Є. Н. [37]	Рівноважна збалансована зміна всіх показників стійкості підприємства, здатного протистояти тенденціям ентропії, зберігаючи при цьому цілісність і основні властивості.
Л. Браун [50]	Розвиток, що задовольняє сучасні потреби, водночас не руйнуючи можливості задовольняти свої потреби в майбутньому.
Г. Дейлі [60]	Гармонійний, збалансований, безконфліктний прогрес, коли в процесі неухильного інноваційного <u>інтенсивного</u> економічного розвитку одночасно позитивно вирішується комплекс питань щодо збереження довкілля, ліквідації експлуатації.
Родионова В. М. [59]	Такий розвиток, при якому задовольняються потреби теперішнього часу, але не ставиться під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби.
2. Орієнтація на забезпечення ефективної взаємодії зовнішнього та внутрішнього середовища	
Масленко Ю. В., Кульбака Н. А. [40]	Такий розвиток, що забезпечує певний тип рівноваги і залежить від вибраної підприємством стратегії.
Терехов Л. Л. [62, с.82]	Стійкість – це здатність системи функціонувати в станах, близьких до рівноважного, в умовах постійних зовнішніх і внутрішніх впливів.
Сухорукова Т. В. [61, с.48-52]	Стійкість підприємства – це його здатність забезпечити динамічну постійність елементів внутрішнього середовища за рахунок структурної і функціональної перебудови його елементів, а також зміни характеру і способів взаємодії з зовнішнім середовищем.
Квятковська Л. А., [29, с. 87].	Під сталим розвитком підприємства розуміють його здатність провадити економічну діяльність у кожен окремий момент часу під дією впливів зовнішнього середовища, які порушують нормальне функціонування підприємства.
Тимофєєнко С. А. [63]	Стійкість господарської системи визначається її здатністю переборювати кризові явища в реальній економіці.
3. Інноваційні характеристики діяльності формують базис для забезпечення стійкості	
Шершньова З. Е. [65]	Процес змін, в якому експлуатація ресурсів, напрям інвестицій, орієнтація науково-технічного розвитку і інституційні зміни погоджені один з одним і укріплюють нинішній і майбутній потенціал підприємства.
М. Томпсон [57, с. 40]	Стійкість (сталість) підприємства – це створення економічного доходу через інноваційні рішення, які сприяють соціальному добробуту та захисту навколишнього середовища.
Чурин А. С. [64]	Розвиток, що пов'язаний із зростанням обсягу реалізації, нововведень і циклічності процесу розвитку.
Пономаренко С. В.	Система управління підприємством, що має комплексний системний

[46]	характер і спрямована на запобіганням або усунення несприятливих для підприємства явищ, за допомогою використання всього потенціалу сучасного менеджменту, розробки і реалізації на підприємстві спеціальної програми, яка має стратегічний характер, що дозволяє усунути тимчасові ускладнення.
4. Індикаторами розвитку підприємства є його результати в економічній, екологічній та соціальній сфері.	
Дж. Елкінгтон [66]	Розвиток, який реалізується через досягнення соціальної, екологічної та економічної результативності.
Олексієнко Н. В. [55]	Розвиток, суть якого полягає в тому, щоб у тривалому періоді часу забезпечувалися високі показники соціального, економічного, технічного стану підприємства.
Гейер Е.С. [58]	Розвиток, який слід розглядати, враховуючи вплив інформаційного забезпечення на ефективне стійке існування підприємства.